

Aantekeningen informatieve bijeenkomst Omgevingswet 7 februari 2018  
Spreker Tycho Lam

Ruimte viel voorheen onder het ministerie van Infrastructuur en milieu, nu onder Binnenlandse Zaken. Het laatste ministerie is meer gericht op rechtszekerheid.

De Omgevingswet bundelt 26 wetten op het gebied van Omgevingsrecht, inhoudelijk verandert er niets. Volgens de minister is de Omgevingswet 80% gedrag en 20% regels. Met het huidige instrumentarium kan al aan het gedrag/de mindset gewerkt worden.

Motto van de wet: ruimte voor ontwikkeling, waarborgen van kwaliteit. Het gaat om de balans tussen die 2.

De vraag is of innovatief werken ook tot andere keuzes gaat leiden.

Flexibiliteit is niet eenvoudiger: "Maatwerk is meer werk".

Het proces richting Omgevingswet moet de gemeente zelf inrichten. Daarover staat niets in de uitvoeringsregels.

Vanavond bespreken we de stand van zaken op dit moment. Dat hoeft niet de stand van 2021 te zijn. Waarom is het belangrijk om er nu al mee bezig te zijn? Een aantal veranderingen/omzettingen van de huidige wetgeving naar de nieuwe wetgeving heeft veel tijd nodig.

Wat is goede Ruimtelijke Ordening?

De wet zegt dat een gemeente moet vastleggen wat goede RO is. Dus de raad bepaalt dat zelf. Rijk en Provincie kaderen het beleid van de gemeente in.

De meest beperkende rijksmaatregel is de landelijke duurzaamheidsladder (31.6 lid 2).

Europese regelgeving is bijvoorbeeld: Wet op de natuurbescherming, de Programmatische aanpak stikstof. Dit wordt onder de Omgevingswet niet anders. De rijksregels en provinciale regels veranderen niet: daar is geen deregulatie te verwachten.

Het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL) in de Omgevingswet is een samenraapsel van alle rijksregels waaraan het Omgevingsplan moet voldoen.

Dus: de raad bepaalt wat goede RO is:

- Heeft daar veel beleidsvrijheid (ingekaderd door Rijk en Provincie)
- Heeft zelf veel regels vastgelegd in het gemeentelijk beleid: verordeningen, nota's, visies. Als je als gemeente meer ruimte wilt geven moet je daarnaar kijken. Waarom heeft de gemeente bepaald beleid, waarom zijn die keuzes gemaakt en wil je dat nog steeds op die manier?

Goede Ruimtelijke Ordening bestaat niet onder de Omgevingswet.

De Omgevingswet geeft als criterium voor het Omgevingsplan: 'een evenwichtige toedeling van functies in het kader van een duurzame fysieke leefomgeving'.

In artikel 1.3 van de Omgevingswet worden de doelen van de Omgevingswet beschreven. Daarin wordt o.a. het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving benoemd.

De gezonde leefomgeving is opgenomen door de ervaringen met o.a. Q-koorts en andere dier-gerelateerde ziekten. Kun je veilig wonen binnen ..... meter van intensieve veehouderij?

Volgens Tycho Lam was dat niet nodig geweest om die tekst op te nemen. Er zijn geen rijks- of provinciale regels over (toets Raad van State), dus is het aan de raad zelf om daar wat van te vinden. Ook nu al kunnen gemeenten in hun Omgevingsvisie gezondheid op nemen als een te betrekken belang en aangeven dat ze in bepaalde gebieden geen intensieve veehouderij willen toestaan. Een raad kan zelf beslissen wat hij doet met de uitkomsten van RIVM rapporten, hoe serieus hij deze neemt (cf rubbergranulaat, zendmasten).

Het feit dat gezondheid in de doelen opgenomen is, is niet een nieuwe mogelijkheid, is alleen een stukje bewustwording. Ook nu al kan een raad zeggen dat hij de uitkomsten van de onderzoeken over zendmasten gelooft en beslist dat hij ze daar en daar niet wil toestaan.

#### Wat verandert er wel?

Op een paar punten komen er minder regels: in het activiteitenbesluit komen geen regels voor type-a inrichtingen (horeca, supermarkten, terrassen, evenementen in de stad e.d.). Daar moet de gemeente in het Omgevingsplan iets voor regelen (volgens die 'evenwichtige toedeling van functies')

Het Omgevingsplan wordt dikker en gedetailleerder, bijvoorbeeld:

- alle milieuregels die wegvallen moeten door de raad zelf worden ingevuld
- de regels uit de APV die relevant zijn voor ruimtelijke kwaliteit moeten naar het Omgevingsplan.

#### Omgevingsvisie

Begin als raad met je toekomstdroom. Wat vind je belangrijk, waar wil je naartoe? Formuleer dit in een visie. Formuleer wat het algemeen belang is waar de raad voor staat.

Momenteel wordt 50% van de handhavingcapaciteit ingezet op handhavingsverzoeken (als een burger klaagt). Daar is geen algemeen belang mee gediend. Je kunt je als raad afvragen of je 'achtertuinzaken' wel in een bestemmingsplan moet regelen als je niet structureel handhaaft.

Regels zou je moeten handhaven (beleidscyclus Winsemius), anders heb je er niets aan.

Je zou ervoor kunnen kiezen om meer aan een burgerlijk rechter over te laten. Dan mag er wel meer (hinderdrempel).

De invoering van de Omgevingswet zou je als gemeente moeten gebruiken om keuzes te maken. Wat wil je als gemeente: beschermen of ontwikkelen? Dat kan per gebied binnen de gemeente verschillend zijn. Waar ga je als gemeente op inzetten, wat wil je regelen en waarom wil je het regelen?

#### Wat kun je nu als raad doen?

1. Denk na over de Omgevingsvisie.  
Wat vind je belangrijk? Wat zijn je aandachtsgebieden? Voor een aantal gebieden hoef je niets te bedenken, die zijn al goed/klaar.  
De visie moet integraal worden. Zie sheet over de Omgevingsvisie.
2. Ga aan de gang met de APV: dereguleren (Zaanstad is al bezig met een Omgevingsverordening). Hier kun je niet mee wachten tot 2021. Omzetten naar het Omgevingsplan is veel werk.
3. Pilot Buitengebied.  
Neem de tijd om het bestemmingsplan te lezen en vraag je af waarom de dingen zo geregeld zijn als ze geregeld zijn. Laat je daar ambtelijk over voorlichten. Wat is er allemaal aan gemeentelijk beleid? Probeer het te snappen. Wat mis je? Wat wil je opnemen? Wat kan eruit?
4. Denk samen met de Omgevingsdienst na over milieu/geluid e.d.  
Het is goed om dat deze raadsperiode een keer te doen. Er komen vanuit het Rijk een aantal regels aan.

#### Kerninstrumenten (zie sheet)

##### Omgevingsvisie

Programma (eerste concretiseringsslag), dit is nieuw. College kan hier een grotere rol krijgen

Regelgeving: de Omgevingsvergunning blijft, maar de raad krijgt bij de bouwvergunning de keuze tussen een toets vooraf of handhaving achteraf.

### Overgangsrecht

Na 10 jaar vervallen alle bestemmingsplannen (in Leeuwarden ruim 40) en vormen van rechtswege 1 Omgevingsplan. Ook alle activiteitenbesluiten vervallen en worden nieuwe AMvB's die als een soort bruidsschat meegaan, blijven dus gelden.

Het is niet verstandig om maar af te wachten, omdat je dan over 10 jaar als gemeente ad hoc beslissingen gaat nemen op grond van initiatieven. Dan moet je voor bepaalde locaties Omgevingsplannen gaan maken: leidt tot postzegel omgevingsplannetjes.

Het is beter om een kader te hebben waarbinnen je opereert, en dat initiatiefnemers ook een kader geeft waarbinnen ze plannen kunnen bedenken. Het hebben van een Omgevingsvisie is dus belangrijk. Maak een visie vanuit breed gedragen kernwaarden, zodat deze binnen verschillende coalities past.

### Participatie

De raad moet zich realiseren dat tegenspraak zich mobiliseert. Initiatiefnemers moeten ook medestanders mobiliseren, daar ligt ook een rol voor de raad.

Participatie betekent niet: op 1 lijn brengen, dat lukt toch niet, tegenstanders blijven tegenstanders. Wel: input ophalen bij alle belanghebbenden, deze wegen en dan een keuze maken. Uiteindelijk moet er een besluit genomen worden.

De keuze niet aan de burger overlaten: de raad maakt de keuzes. "Hoe kunnen we zorgen dat het u voor u beter te accepteren is?"